

*Зелений туризм і
Дунай нас об'єднують!*
Проект «Розвиток та просування зеленого
туризму в Дунайському секторі басейну
Чорного моря (район Кахул, Республіка
Молдова; Ренійська територіальна громада,
Україна; повіт Галац, Румунія)»

Спільні кордони. Спільні рішення.

ПРОГРАМА СПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ ГО ТРАНСКОРДОННИЙ ТУРИСТИЧНИЙ КЛАСТЕР «DANUBIUS»

2023–2025

Зміст:

Розділ 1.	Природне середовище та населення в транскордонному регіону Кагул-Рені-Галац (А. Препеліца, Л. Капацина).....	4
Розділ 2.	SWOT-аналіз транскордонного регіону Кагул-Рені-Галац (М. Цуркану)	6
Розділ 3.	Розвиток туристичного потенціалу та просування іміджу. Впровадження інструментів туристичного маркетингу для залучення туристів. Створення туристичного бренду (А. Препеліца)	9
Розділ 4.	Розвиток туристичної інфраструктури в транскордонному регіоні Кагул-Рені-Галац (Л. Капацина)	12
Розділ 5.	Активізація транскордонних економічних зв'язків. Створення єдиного ринку туристичних послуг (В. Іоніце).....	16
Розділ 6.	Спільний меморандум про співпрацю в рамках Транскордонного туристичного кластеру «Danubius» (М. Цуркану)	19

Вступ

В Республіці Молдова зелений туризм визнано формою туризму, в якій головною мотивацією для туриста є спостереження за природними явищами та місцевими традиціями, які тісно пов'язані з природою. Зелений туризм стає все більш привабливим для населення країни, а доходи, отримані від туристичної діяльності, зростають і стають все більш значущим джерелом для бізнесу у сфері зеленого туризму. Водночас зелений туризм відіграє важливу роль у збереженні та захисті навколишнього середовища, а також є ефективним механізмом, який сприяє розвитку місцевих громад.

Добре відомо, що Міжнародний союз охорони природи (МСОП) визначає екотуризм як: *екологічно відповідальна подорож відносно незайманими природними територіями з метою оцінки природи (і будь-яких минулих і сучасних культурних пам'яток), яка сприяє збереженню навколишнього середовища, має низький негативний вплив на природу, забезпечує активну та вигідну соціально-економічну участь місцевого населення.*

З цієї точки зору, туристичний кластер – це об'єднання організацій, які надають послуги у сфері туризму. Кластер складається з малих і великих компаній, які постійно взаємодіють між собою. Вони розташовані на одній території в одному регіоні. Співпраця здійснюється як на внутрішньому туризмі (поїздка по країні), так і на зовнішньому (виїзд за кордон).

Туристична діяльність має значний вплив на економіку країни. Тому її важливість не можна недооцінювати. Туризм стає критерієм підвищення економічних показників. Законодавство Республіки Молдова визначає термін кластер таким чином: кластер - «об'єднання взаємопов'язаних підприємств, розташованих географічно поруч, як правило, належать до сектора або суміжних секторів, а також науково-дослідних установ, університетів та інших організацій, діяльність яких зосереджена на інноваціях, а їх співпраця дозволяє підвищити конкурентні переваги підприємств».

Транскордонний туристичний кластер «Danubius», створений в рамках **«Транскордонного проекту «Розвиток і просування зеленого туризму в Дунайському секторі басейну Чорного**

моря (Кагульський район, Республіка Молдова; Ренійська міська територіальна громада, Україна; Галацький повіт, Румунія)», являє собою агломерацію МСОП, науково-дослідних установ, університетів та інших взаємопов'язаних організацій, що належать до сектору, пов'язаного з розвитком туризму, і, як правило, розташовані в географічній близькості (сектор Дунаю Кагул-Рені-Галац), які співпрацюють з метою підвищення конкурентних переваг спеціалізованих МСП у сфері туризму та залучення туристів до транскордонного регіону. Кластери можуть мати просту структуру. Але вони також можуть мати і складну структуру, яка базується на трьох ключових компонентах: бізнесі, академічному середовищі та державній владі.

Транскордонний туристичний кластер «Danubius» має на меті сприяти розвитку наступних прерогатив: залучення ресурсів через транскордонні проекти, залучення туристів, підвищення продуктивності МСОП, що спеціалізуються на туризмі, підвищення конкурентоспроможності, просування інновацій та нових технологій, просування іміджу регіону, доступ до ринку туристичних послуг, репутація та імідж, зниження вартості туристичних послуг, внесок у професійний ріст людських ресурсів, організація тренінгів для членів кластеру з метою підвищення їх конкурентоспроможності та спроможності надавати послуги для клієнтів, пропозиції щодо підходу до клієнтів та постачальників тощо.

Я особливо хочу подякувати команді експертів проекту Лючії Капацині, експерту IDIS «Viitorul», яка разом зі своїми колегами *Афанасієм Препеліца, В'ячеславом Іоніце, Міхаєм Цуркану, Олесею Вульпе, Оаною Контоман, Ліліаною Івановою, Галиною Маратаєвою* зробили значний внесок у розробці цієї Програми.

Ми дуже сподіваємось, що завдяки цій Спільній програмі розвитку «Транскордонного туристичного кластеру «Danubius» туризм у Дунайському секторі Кагул-Рені-Галац у басейні Чорного моря розвиватиметься інтенсивніше, а транскордонний регіон стане більш привабливим для туристів і водночас сприятиме постійному створенню ідей для місцевого населення.

Любомир КІРІЯК,
виконавчий директор IDIS «Viitorul»

1.1. ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В ТРАНСКОРДОННОМУ РЕГІОНУ КАГУЛ-РЕНІ-ГАЛАЦ

Дунайський сектор Чорноморського басейну, який включає адміністративно-територіальні одиниці Галац (Румунія), Кагул (Республіка Молдова) і Рені (Україна), розташований у місці впадіння в Дунай річок Прут і Сірет. Це неоднакові за розміром території загальною площею близько 6800 кв.км. На цьому порівняно невеликому просторі ми стикаємося з великою різноманітністю природних екосистем. Вони, здебільшого, є творінням Дунаю та Пруту. Ці два водотоки з часом сформували мальовничі долини з терасами та великими луками, з порогами, ставками та озерами, які сьогодні служать цінними середовищами існування для фауни та флори місцевості та не в останню чергу як місця, де люди селилися тут з давніх часів. На окремих ділянках долини збереглися автентичні ландшафти, мало обжиті або навіть недоторкані. В даний час вони є частиною природних територій в регіоні, що охороняються, таких як біосферний заповідник «Prutului de Jos», «Lunca Joasa a Low Prutului Inferior Nature Park», ландшафтний заповідник «Озеро Картал», водно-болотні угіддя міжнародного значення, озера «Prutul de jos» та озеро Кугурлуй (Рамсарська конвенція). Наявність цієї природної спадщини та близькість до біосферного заповідника «Дельта Дунаю» з національним парком «Munții Măcinului» значно підвищують потенціал зеленого туризму цієї території.

З **геологічної** точки зору основу цієї території складають платформні структури: Килимова платформа в південній половині області та Скіфська платформа в північній половині. Вони являють собою тверді одиниці земної кори з кристалічною основою, над якою лежить ковшра осадових порід. Наймолодші відклади на поверхні мають пліоцен-четвертинний

вік і представлені глинами, пісками, гравіями, лісовими глинами. Саме в цих відкладах сформувався сучасний **рельєф**. Рельєф, в цілому, являє собою рівнинну область, дещо фрагментарну, зі значеннями висоти приблизно від 300 метрів на півночі (Dealurile Covurlui) і сході (Colinele Tigheciului) і до 3-5 метрів на півдні (Lunca joasa Prutului нижче його витoku в Дунай). Найпоширенішими основними формами рельєфу є рівнини із середньою висотою 50-150 метрів, такі як Câmpia Tecuciului, Câmpia Covurluiului і на схід від Пруту - Південно-Молдавська рівнина та Причорноморське плато з його західною окраїною. Рельєф рівнини відзначається наявністю широких долин і плавневого межиріччя. Особливий інтерес представляють долини Дунаю та Пруту з типовими річковими терасами, ступінчастим розкидом на схилах і багатими фауністичними залишками четвертинного віку. Відклади лісоїдної глини на терасах роздроблені глибокими ярами та балками, у вигляді невеликих каньйонів, орієнтованих перпендикулярно руслу. На лівому березі Пруту ці відкладення утворюють круті відносно високі стіни, які в поєднанні з глибокими ярами створюють мальовничий ландшафт. Склі на лівому березі Дунаю, також складені з лесових глин, укріплені та озеленені, перетворені на знамениту Галацьку скелю.

Ще одним виразним елементом низовин річкових долин є луки. В долині Пруту луки мають двостороннє поширення, широкі, шириною від 4-5 до 8-9 км. Обидві частини луків в долині Пруту та долині Дунаю використовуються для сільськогосподарських потреб, бо були осушені дренажем, розорані, на інших побудовані дамби, але ще збереглися сектори з калюжами, озерами та стихійною рослинністю.

1.2. НАСЕЛЕННЯ В ТРАНСКОРДОННОМУ РЕГІОНУ КАГУЛ-РЕНІ-ГАЛАЦ

Населення Дунайського сектору Кагул-Рені-Галац нараховує загалом близько 788 тисяч жителів, і найбільша частка належить повіту Галац, який налічує 627 630 жителів, за ним йдуть район Кагул - 124 091 житель і громада Рені - 36 117 жителів. У прямій залежності від кількості жителів знаходиться щільність населення, яка диференційована на територіальному рівні. Найвищі показники зафіксовані в повіті Галац, понад 140 осіб/км², що значно перевищує середнє значення щільності населення по країні, яке становить 84,4 осіб/км². Нижчі показники щільності населення в Кагульському районі, близько 80 осіб/км², нижче середнього по країні, який становить 86,2 осіб/км². Громада Рені також характеризується відносно низь-

кою щільністю населення - нижче 60 осіб/км², порівняно з 69 особами/км² у середньому по країні.

Зменшення фактичної чисельності населення в усіх трьох адміністративно-територіальних одиницях відбувається практично одночасно з початку 1990-х рр. Ця тенденція зумовлена специфікою природного приросту та міграції населення. Природний приріст є негативним, що спричинено низькою народжуваністю та високою смертністю, різниця в яких зростає в останні роки. У 2020 році спостерігалось зменшення населення на понад 2100 жителів у повіті Галац, майже на 170 у районі Кагул та приблизно на 380 у громаді Рені.

Таблиця 1. Демографічна ситуація в транскордонному регіоні Кагул- Рені -Галац (2019-2020 рр.)

ТЕРИТО- РІАЛЬНА ОДИНИЦЯ	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ	ОСІБ НА КВ.КМ.	НАСЕЛЕН- НЯ МІСТ	НАСЕЛЕН- НЯ СІЛ	НАСЕЛЕН- НЯ ВІКОМ 0-14 РОКІВ	НАСЕЛЕН- НЯ ВІ- КОМ 15-59 РОКІВ	НАСЕЛЕН- НЯ СТАРШЕ ЗА 60 РОКІВ	СЕРЕДНЯ ТРИВА- ЛІСТЬ ЖИТТЯ
Галац	627.530	140,5	361.820	265.710	84 693	400113	142.724	75,32
			57,66%	42,34%	13,50	63,76%	22,74%	
Кагул	124 091	80,6	39 431	84 660	19 866	83.092	21.133	70,9
			31,78%	68,22%	16,01%	66,96%	17,03%	
Рені	36 117	<60	18 320	17 797	3.742	21 165	11 210	71,1
			50,71	49,28%	10,3%	58,6%	31,0%	

Структура населення за середовищем проживання різна територіально. Галацький повіт виділяється відносно високим рівнем урбанізації, близько 58% від загальної чисельності населення, тоді як у Кагульському районі, навпаки, переважає сільське населення, понад 68% від загальної чисельності населення. Населення Ренійської громади майже рівномірно розподілене за середовищем проживання.

Структура населення за віковими групами в усіх трьох територіальних одиницях характеризується великою часткою дорослого населення (15-59 років), яка перевищує 60% від загальної кількості жителів Галацького повіту та Кагульського району, і становить близько

до цього значення в громаді Рені. Цей відсоток населення відноситься до категорії працездатного населення. Ситуація щодо двох інших вікових категорій населення – молоді (0-14 років) та людей похилого віку (60 років і старше) виглядає більш диференційовано. З цієї точки зору виділяється Ренійська громада з найбільшою часткою літнього населення, що дорівнює 31% від загальної чисельності, і водночас з найменшим відсотком молодого населення – близько 10% від загальної кількості. У повіті Галац частка молодого населення порівняно нижча, ніж людей похилого віку, відповідно, молодь становить понад 13%, тоді як літні люди перевищують 22% від загальної кількості. Зі свого боку Кагульський район

виділяється майже однаковою часткою згаданих вікових груп, близько 16-17% від загальної кількості жителів. Незначна частка молодого населення та більша частка населення похилого віку вказує на те, що в регіоні спостерігається явище демографічного старіння.

За очікуваною тривалістю життя при народженні певні відмінності спостерігаються на рівні адміністративних одиниць. Згідно з останніми даними, очікувана тривалість життя при народженні вища в повіті Галац - понад 75 років, а в адміністративних одиницях Кагул і Рені вона становить близько 71 року.

Етнічний склад населення різноманітний. Румуни/молдовани займають найбільшу частку як від загальної кількості населення регіону, так і в адміністративно-територіальному відношенні - понад 96% у повіті Галац, понад 78% у районі Кагул і майже 50% у громаді Рені. Українці та росіяни є двома іншими добре представленими етнічними спільнотами в регіоні, з вищим відсотком у громаді Рені, відповідно до

18% та 15% від загальної кількості населення. У Кагульському районі частка українського та російського етнічного населення становить 6-7% від загальної кількості, а також кілька сотень у Галацькому повіті. У своєму роді унікальні етнічні групи болгар і гагаузів. На адміністративній території Рені та в районі Кагул вони утворюють окремі громади. Болгари та гагаузи становлять приблизно по 8% у Ренійській громаді та, відповідно, майже 5% та близько 3% у Кагульському районі. Серед інших етнічних груп регіону – роми, угорці та інші.

Адміністративно-територіальні одиниці в регіоні управляються Радами, що складаються з депутатів, які обираються прямим голосуванням, які, у свою чергу, обирають голову. На рівні населених пунктів працює той самий принцип обрання органів державної влади, тільки у випадку Галацького повіту та Кагульського району голова місцевості (мер) обирається безпосередньо громадянами, а в громаді Рені голова місцевості («староста») призначається головою ради.

Розділ 2

SWOT аналіз транскордонного регіону Кагул-Рені-Галац

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА КУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНУ КАГУЛ-РЕНІ-ГАЛАЦ З ТОЧКИ ЗОРУ ПОТРЕБ РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ (SWOT-АНАЛІЗ)

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
▶ Відносно велика кількість населення: населення Дунайського регіону Кагул-Рені-Галац нараховує загалом близько 788 тисяч жителів (з них Галац – 627 630, Кагул – 124 091, громада Рені – 36 117 жителів) ▶ Середня густота населення по регіону: 83,6 осіб/км² (Галац – 111,3 осіб/км², Кагул – близько 80 осіб/км², Рені – менше 60 осіб/км²) ▶ Наявність відносно добре освіченої та різноманітної робочої сили;	▶ Скорочення чисельності населення (депопуляція території – в Кагулі і Рені, щільність населення нижча за середню по країні) і демографічне старіння і, як наслідок, брак робочої сили та клієнтів для туризму; ▶ Зменшення народжуваності та зростання смертності населення, відповідно від’ємний природний приріст; ▶ Важкий соціальний стан сімей, збільшення кількості дітей, які залишилися без піклування батьків, та осіб похилого віку, які залишилися без піклування;

- ▶ Наявність великих населених пунктів (поліусів розвитку);
- ▶ Активна мобільність (міграція) населення (перевага для туризму);
- ▶ Відносно висока тривалість життя (75 років – повіт Галац, приблизно 71 рік у Кагулі та Рені відповідно).
- ▶ Наявність і розвиток відносно різноманітного і багатого потенціалу природних ресурсів (ґрунтових, агрокліматичних, водних, біорізноманіття);
- ▶ Значний потенціал і відносно високий рівень розвитку сільського господарства;
- ▶ Широкі можливості для співпраці з країнами ЄС, з підписанням Угоди про асоціацію між Республікою Молдова та Україною з ЄС;
- ▶ Існування мережі автомобільного, залізничного та морського транспорту, яка з'єднує три одиниці в межах транскордонного регіону, а також регіон з основними точками;
- ▶ вільні зони Галац і Джурджулешть, стратегічна точка, розташована на березі Дунаю, з потенціалом для залучення інвесторів;
- ▶ Присутність у транскордонному регіоні повіту Галац, територіально-адміністративної одиниці в державі-члені Європейського Союзу, з усіма можливостями розвитку, що впливають з цього;
- ▶ Наявність у цьому районі найбільшого річкового порту в дельті Дунаю – Галац;
- ▶ Відносно низький рівень урбанізації (58% – Галац, 52% – Кагул, ~50% – Рені) представляє можливості з точки зору умов для розвитку сільського туризму;
- ▶ Наявність університетів Кагула та Галаца;
- ▶ Наявність місцевих стратегій розвитку, в тому числі туризму, і агентств, які мають для цього повноваження;
- ▶ Наявність туристично-приймальних структур з розміщенням;
- ▶ Робота різноманітної мережі ресторанів, кафе, піцерій, барів, нічних клубів та ін.;
- ▶ Наявність відомих заповідників, пам'яток природи та туристичних об'єктів з історичним/археологічним потенціалом.

- ▶ Зниження потенціалу кадрового потенціалу;
- ▶ Наявність низької частки кваліфікованої людської праці (у тому числі в туристичній сфері);
- ▶ Низький рівень економічного розвитку в одиницях Кагул і Рені порівняно з Галац;
- ▶ Низька продуктивність праці та висока собівартість продукції та, як наслідок, низька конкурентоспроможність, особливо актуальна для Кагулу та Рені;
- ▶ Відносно низький обсяг інвестицій в економіку;
- ▶ Вузький ринок товарів і послуг;
- ▶ Корупція в усіх сферах і на всіх рівнях;
- ▶ Незначний експортний потенціал економіки, характерний насамперед для Рені та Кагулу;
- ▶ Недостатність фінансових ресурсів, необхідних для розвитку туристичної інфраструктури, туристичних послуг і маркетингу, розвитку туристично привабливих місць;
- ▶ Темпи зростання рівня життя нижчі за регіональні та національні;
- ▶ Зниження купівельної спроможності населення;
- ▶ Концентрація економіки в міських центрах відповідних регіонів;
- ▶ Низький рівень привабливості з точки зору проблеми якості інфраструктури;
- ▶ Відносно слабкий розвиток підрозділів переробки сільськогосподарської продукції.

МОЖЛИВОСТІ	РИЗИКИ
▶ Вигідне географічне положення з виходом до Дунаю і, опосередковано, до моря; ▶ Етнічне та культурне розмаїття транскордонного регіону, а також той факт, що більшість мешканців у всіх трьох територіально-адміністративних одиницях є етнічними румунами: передумова для етнографічного туризму. ▶ Високий потенціал людей економічно активного та пенсійного віку; ▶ Більшість населення (~60%) транскордонного регіону складають дорослі, здатні розвивати галузь зеленого та/або сільського туризму; ▶ Значні грошові перекази від працівників за кордоном; ▶ Деякі емігранти, які повертаються додому з хорошим досвідом, отриманим у різних країнах; ▶ Бажання мешканців розвивати підприємницький дух, у тому числі у сфері туризму; ▶ Підвищення досвіду та рівня професіоналізму державних установ; ▶ Збільшення іноземних інвестицій, або потенціал цього збільшення; ▶ Сприятливі умови для розвитку об'єктів виробництва енергії з відновлюваних джерел – вітрових та фотоелектричних станцій; ▶ Можливості доступу до вигідного фінансування, в тому числі безповоротного, в тому числі внаслідок набуття Республікою Молдова та Україною статусу кандидата на вступ до ЄС; ▶ Сприятливі кліматичні умови для розвитку потенційного виноградарства та виноробства; ▶ Кліматичні, родючі ґрунти та людський потенціал, необхідний для розвитку галузі «еко» сільськогосподарського виробництва.	▶ Політична та економічна нестабільність, викликана російським вторгненням в Україну з усім соціальних та демографічних наслідків; ▶ Міграція, особливо молоді, також представляє загрозу з точки зору ризиків, які вона несе для потенційного розвитку, включаючи туризм, цих регіонів; ▶ Переважання сучасного демографічного типу, з низькою народжуваністю; ▶ Відсутність робочої сили; ▶ Погіршення стану здоров'я населення; ▶ Високий рівень зносу машин і обладнання. ▶ Конкуренція імпортової продукції. ▶ Схильність інвесторів до концентрації ресурсів у більш розвинених регіонах відповідних країн; ▶ Наслідки зміни клімату на рівні одиниці/регіону; ▶ Обмеження перетину кордону між державами. ▶ Відносно нестабільна/мінлива законодавча база, яка перешкоджає адаптації бізнесу.

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ГРАФІК РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
Мета 1. Розвиток і просування туристичного потенціалу. Впровадження інструментів туристичного маркетингу для залучення туристів. Створення туристичного бренду.						
1.1.	Організація та реєстрація громадських об'єднань (ГО) Транскордонний туристичний кластер «Danubius» в кожній з територіальних одиниць.	2023	IDIS „Viitorul”, Рада директорів ГО Транскордонного туристичного кластеру «Danubius»	Університет Dunărea de Jos”, Галац/ Кагульська районна рада/ Адміністрація громади Рені/ Економічні агенти туристичного сектору	Транскордонний туристичний кластер «Danubius» територіальних одиниць	гранти / приватні кошти
1.2.	Зміцнення транскордонного партнерства між місцевими державними адміністраціями, університетами, дослідницькими та культурними центрами, суб'єктами господарювання адміністративно-територіальних одиниць Галац (Румунія), Кагул (Республіка Молдова) та Рені (Україна)	систематично	Рада директорів ГО «Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Місцева влада/ громадські організації/ суб'єкти господарювання	Спільні плани дій/заходи/проекти	Районні та місцеві бюджети / дотації / приватні кошти
1.3.	Розробка та підтримка сайту www.danube-ecotravel.com для просування транскордонного зеленого туризму	систематично	Кагульська районна рада, відділ культури	Члени ГО «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» від територіальних одиниць	Веб-сторінка: Зелений туризм і Дунай об'єднують нас!	Районний бюджет/ Гранти/ конкурси проектів

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ГРАФІК РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
1.4.	Просування 3 транскордонних туристичних маршрутів, розроблених в рамках проекту BSB-817, та їх підключення до національної та міжнародної мережі туристичних маршрутів	систематично	IDIS „Viitorul”; Місцеві експерти з туризму, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Економічні агенти туристичної сфери / Громадські організації	Пропагуються 3 тематичні туристичні маршрути: екотуристичний, історико-культурний та етнографічно-гастрономічний	Гранти/конкурси проектів
1.5.	Розповсюдження мапи туристичних маршрутів у Дунайському секторі Чорноморського басейну на різноманітних місцевих, національних та регіональних заходах: виставках, ярмарках, фестивалях тощо.	систематично	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Громадські організації / суб'єкти господарювання / IDIS „Viitorul ”	Кількість заходів, на яких презентовано/розповсюджено розроблену туристичну мапу	Гранти/конкурси проектів/місцевий або інституційний бюджет
1.6.	Розробка матеріалів для розповсюдження, таких як інформаційні бюлетені в Рені, Кагул і Галац (цифровий та/або друкований формат), календар культурних подій, а також листівки, путівники, щоб висвітлити туристичний потенціал, а також шляхи його ефективного використання.	Щосеместрово/щорічно	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius», Університет „Dunărea de Jos”, Галац/Кагульська районна рада/Адміністрація громади Рені	Громадські організації / суб'єкти господарювання в туристичному секторі, IDIS „Viitorul”	Розроблено інформаційні бюлетені в Рені, Кагул і Галац (цифровий та/або друкований формат); Розроблений календар культурних заходів; Листівки, довідники тощо.	Гранти/конкурси проектів/місцевий або інституційний бюджет
1.7.	Розповсюдження документального фільму для просування туристичного потенціалу транскордонного регіону Кагул-Рені-Галац	систематично	IDIS „Viitorul”, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Громадські організації / господарські агентства в туристичній сфері	Фільм розповсюджено	Гранти/конкурси проектів/місцевий або інституційний бюджет
1.8.	Організація семінарів, конференцій, тематичних круглих столів на теми, пов'язані з просуванням та використанням потенціалу зеленого туризму	систематично	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	постачальники туристичних послуг, IDIS „Viitorul”	Просування туристичного потенціалу	Районні та місцеві бюджети / дотації / приватні кошти

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ГРАФІК РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
1.9.	Щорічний навчальний візит для обміну досвідом з останніми досягненнями та найкращими практиками розвитку та просування транскордонного зеленого туризму	щорічно	IDIS „Viitorul”, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Університет Dunărea de Jos”, Галац/ Кагульська районна рада/ Адміністрація громади Рені/ Економічні агенти туристичного сектору	Організовано навчальний візит	Районні та місцеві бюджети / дотації / приватні кошти
1.10.	Участь у фестивалях, виставках, ярмарках тощо.	щорічно	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Громадські організації / суб'єкти господарювання, IDIS „Viitorul”	Просування туристичного потенціалу	Районні та місцеві бюджети / дотації / приватні кошти
1.11.	Організація фестивалю Lunca	щорічно	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius», Кагульська районна рада/ Адміністрація громади Рені	Громадські організації, народні умільці, суб'єкти господарювання, IDIS „Viitorul”	Фестивалі організовано по черзі: один рік у Рені, другий рік у Кагулі	Районні та місцеві бюджети / дотації / приватні кошти
1.12.	Розробка туристичного бренду транскордонного регіону як елемент/ механізм просування візуальної ідентичності туристичної дестинації	2025	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Університет „Dunărea de Jos”, Галац/ Кагульська районна рада/ Адміністрація громади Рені, економічні агенти	Розвинено туристичний бренд	гранти / приватні кошти / конкурси проєктів
1.13.	Співпраця з діаспорою для підвищення іміджу регіону та залучення іноземних туристів	систематично	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Громадські організації / суб'єкти господарювання, IDIS „Viitorul”	Кількість статей/ інтерв'ю/ написаних/ розповсюджених статей	гранти / приватні кошти / конкурси проєктів

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ГРАФІК РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
1.14.	Постійне використання онлайн-платформ для просування туристичних ресурсів та напрямків: tripadvisor, travalyst тощо.	систематично	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	економічні агенти, APL	Кількість переглядів/оглядів	гранти / приватні кошти / конкурси проектів
1.15.	Участь у туристичному інвестиційному форумі	щорічно	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Університет „Dunărea de Jos”, Галац/ Кагульська районна рада/ Адміністрація громади Рені, економічні агенти	Кількість B2B зустрічей, укладених партнерств	Районні та місцеві бюджети / дотації

Розділ 4

Розвиток туристичної інфраструктури в транскордонному регіоні Кагул-Рені-Галац

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
Ціль 2. Розвиток інфраструктури зеленого туризму в транскордонному регіоні Кагул-Рені-Галац						
2.1.	Модернізація дорожньої інфраструктури	систематично	APL, Рада директорів Транскордонного туристичного кластеру «Danubius»	Члени ГО «Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Модернізована дорожня інфраструктура	Державні програми/ Конкурси проектів/ Європейські фонди
2.2.	Модернізація будівельної інфраструктури (вода-каналізація, природний газ, телекомунікації та ін.)	систематично	APL, Рада директорів Транскордонного туристичного кластеру «Danubius»	Члени ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Модернізована будівельна інфраструктура	Державні програми/ Конкурси проектів/ Європейські фонди

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
2.3.	Облаштування та встановлення дорожніх та туристичних знаків	систематично	APL, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Економічні агенти, IDIS „Viitorul”	Встановлено дорожні та туристичні знаки	Державні програми/ Конкурси проектів/ Європейські фонди
2.4.	Розвиток зеленої інфраструктури в межах природно-заповідних територій: оглядові майданчики, інтерпретаційні панелі, оглядові вежі, обладнання для спостереження за птахами, альтанки тощо.	2025	Адміністрація заповідної/их природної території, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius», APL	Економічні агенти, IDIS „Viitorul”	Елементи розвинутої зеленої інфраструктури	Державні програми/ Конкурси проектів/ Європейські фонди
2.5.	Розвиток інфраструктури відвідування (відповідно до Плану управління заповідною природною територією): ► створення візит-центрів; ► встановлення панелей із тематичними туристичними маршрутами з місцями зупинок, інформацією про маршрут, покажчиками напрямків тощо; ► встановлення інформаційно-попереджувальних панелей; ► оглядові вежі тощо.	2023-2025	Адміністрація заповідної/их природної території, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius», APL	Центральне державне управління, економічні агенти, IDIS „Viitorul”	Облаштовані елементи інфраструктури для відвідування	Державні програми/ Конкурси проектів/ Європейські фонди
2.6.	Диверсифікація туристичної інфраструктури відпочинку: створення, відновлення, модернізація та розвиток парків; розвиток закладів дозвілля	2023	IDIS „Viitorul”	Університет „Dunărea de Jos”, Галац/ Кагульська районна рада/ Адміністрація громади Рені, Економічні агенти з туристичного сектору	Модернізовані/диверсифіковані елементи туристичної інфраструктури	Державні програми/ Конкурси проектів/ Європейські фонди

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
2.7.	Розробка та розміщення інформаційних щитів на туристичних об'єктах/ визначних пам'ятках (природних та/або антропогенних)	систематично	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius», APL	Громадські організації / суб'єкти господарювання	Кількість встановлених панелей	Районні та місцеві бюджети / дотації / приватні кошти
2.8.	Облаштування автостоянок біля туристичних об'єктів/в межах туристичних місць	систематично	APL, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Громадські організації / суб'єкти господарювання, Центральне державне управління, IDIS „Viitorul”	Кількість облаштованих автостоянок	Районні та місцеві бюджети / дотації / приватні кошти
2.9.	Створення малої громадської інфраструктури в безпосередній близькості від туристичних об'єктів, таких як екологічні туалети, система поводження з відходами, облаштовані місця для проведення вільного часу, в тому числі майданчики для дітей тощо	систематично	APL, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Громадські організації / суб'єкти господарювання	Облаштовано дрібні елементи інфраструктури	Районні та місцеві бюджети / гранти / приватні кошти / європейські кошти
2.10.	Модернізація туристичних інформаційних центрів (Кагул, Галац, Рені)	систематично	APL, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Університет „Dunărea de Jos”, Галац/ Кагульська районна рада/ Адміністрація громади Рені, Економічні агенти з туристичного сектору	Модернізовано туристичний інформаційний центр	Районні та місцеві бюджети / гранти / приватні кошти / європейські кошти
2.11.	Створення інформаційно-промоційних пунктів туристичних напрямків	систематично	APL, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Суб'єкти господарювання	Облаштовані туристичні інформаційні пункти	гранти / приватні кошти / європейські фонди

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
2.12.	Створення необхідної інфраструктури для забезпечення безпеки туристів: облаштування притулків, укриттів тощо.	2025	APL, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Громадські організації, суб'єкти господарювання, APL	Елементи побудованої інфраструктури	гранти / приватні кошти / європейські фонди
2.13.	Модернізація інфраструктури громадського транспорту на рівні призначення, в тому числі шляхом розробки схем проїзду (розклад, напрямки, періодичність тощо)	щорічно	APL, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Громадські організації, суб'єкти господарювання,	Є схема громадського транспорту	Районні та місцеві бюджети / гранти / приватні кошти / європейські кошти
2.14.	Створення додаткових структур прийому туристів: кемпінгів, глемпінгів, бунгало тощо.	2025	APL, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	Громадські організації, суб'єкти господарювання	Кількість створених додаткових структур прийому туристів	
2.15.	Консолідація об'єктів з елементами інфраструктури з тематичних туристичних маршрутів, розроблених в рамках Проекту BSB-817, та розробка інших нових маршрутів	систематично	Місцеві експерти з туризму, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius» IDIS „Viitorul ”	APL, APC, Суб'єкти господарювання туристичного сектору / Громадські організації	З організовані тематичні туристичні маршрути	Гранти/ конкурси проектів
2.16.	Інтеграція народних майстрів Кагульського району в Маршрут ремісників та розширення цього маршруту в транскордонному контексті - Галац, Рені.	2025	ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius» IDIS „Viitorul ”	APL, APC, Суб'єкти господарювання туристичного сектору / Громадські організації	Кількість народних умільців, що входять до <i>Ruta Meșteșugarilor</i>	Гранти/ конкурси проектів

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
Ціль 3. Активізація транскордонних економічних відносин. Створення єдиного ринку туристичних послуг.						
3.1.	Створення унікального механізму дослідження та аналізу ринку туристичних послуг в регіоні	2023	APL, Економічні агенти, що утворюють кластер	Місцеві та національні НУО, що спеціалізуються на аналізі та дослідженні	Ринкові дослідження туристичного потенціалу регіону	Гранти, внески суб'єктів господарювання
3.2.	Створення регіонального бренду	2023-2024	APL, Суб'єкти господарювання в регіоні	Компанії, що спеціалізуються на створенні та просуванні брендів	Регіональний туристичний бренд та його просування в трьох країнах регіону: Р. Молдова, Румунія та Україна	Гранти, внески суб'єктів господарювання
3.3.	Унікальний маркетинг та PR у просуванні регіону як туристичного напрямку та просуванні місцевих туристичних продуктів	2023-2025	APL, Суб'єкти господарювання в регіоні	Компанії, що спеціалізуються на маркетингу та PR	Розробка маркетингової та PR концепції регіону як туристичної дестинації	Гранти, внески суб'єктів господарювання
3.4.	Залучення клієнтів з країни, з країн-партнерів та з інших країн через кампанії з просування регіону як туристичного напрямку	2023-2025	APL, Суб'єкти господарювання в регіоні , ГО Транс-кордонний туристичний кластер «Danubius»	Компанії, що спеціалізуються на просуванні туристичних продуктів	Акції з популяризації регіону та залучення туристів	Дотації, Місцеві бюджети, Внески суб'єктів господарювання
3.5.	Організація спільних рекламних кампаній усіх клієнтів кластеру	2023-2024	APL, Суб'єкти господарювання в регіоні	місцеві та національні НУО	Створення унікальної платформи для просування кластеру та компаній, що входять до кластеру	Дотації, Місцеві бюджети, Внески суб'єктів господарювання

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
3.6.	Створення єдиної платформи представництва для всіх учасників кластеру у відносинах з владою	2023	Робоча група ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius», APL, Суб'єкти господарювання в регіоні	місцеві та національні НУО	Створення робочої групи, яка представлятиме кластер та його учасників у відносинах з владою. Розробка та щорічне редагування Білої книги про транскордонний зелений туризм, адвокаційні та лобістські кампанії для транскордонного зеленого туризму	Дотації, Місцеві бюджети, Внески суб'єктів господарювання
3.7.	Організація тренінгів для учасників кластеру з метою підвищення їх конкурентоспроможності та можливостей обслуговування клієнтів	2023-2025	APL, Суб'єкти господарювання в регіоні, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	місцеві та національні НУО	Створення навчальних модулів різної тематики для компаній, що входять до кластеру.	Дотації, Місцеві бюджети, Внески суб'єктів господарювання
3.8.	Оптимізація витрат і підвищення конкурентоспроможності учасників кластеру за рахунок спільних закупівель товарів і послуг	2023	APL, Суб'єкти господарювання в регіоні, ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	місцеві та національні НУО	Створення єдиної платформи для закупівель товарів і послуг для учасників кластеру, Отримання пільгових умов і цін для учасників кластеру	Дотації, Місцеві бюджети, Внески суб'єктів господарювання

N	ДІЯЛЬНІСТЬ	ТЕРМІН РЕАЛІЗАЦІЇ	ВІДПОВІДАЛЬНІ УСТАНОВИ	ПАРТНЕРИ	РЕЗУЛЬТАТИ	ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ
3.9.	Допомога учасникам кластеру у фінансуванні та залученні капіталу	2023	APL, Суб'єкти господарювання в регіоні , ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	місцеві та національні НУО	Створення підрозділу, що спеціалізується на підготовці проектів і розробці бізнес-планів з метою залучення фінансових ресурсів як для груп компаній, так і для окремих компаній	Дотації, Місцеві бюджети, Внески суб'єктів господарювання
3.10.	Розробка нових туристичних продуктів	2024-2025	APL, Суб'єкти господарювання в регіоні , ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	місцеві та національні НУО	Дослідження території, розробка та просування нових туристичних продуктів у регіоні з метою залучення нових клієнтів та підтримки існуючих	Дотації, Місцеві бюджети, Внески суб'єктів господарювання
3.11.	Посилення внутрішньої комунікації між учасниками кластеру	2023	APL, Суб'єкти господарювання в регіоні , ГО Транскордонний туристичний кластер «Danubius»	місцеві та національні НУО	Створення механізму внутрішньої комунікації учасників кластеру, створення спільних публікацій та створення спільної платформи для спілкування з громадськістю	Дотації, Місцеві бюджети, Внески суб'єктів господарювання

МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ

**укладений 2 червня 2023 року в муніципалітеті Кагул щодо
створення Транскордонного туристичного кластеру «Danubius»**

Ми, представники Громадської спілки «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» з Республіки Молдова, Громадської спілки «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» з Румунії та Громадської спілки «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» з України, задля досягнення мети транскордонного туризму в транскордонному регіоні Кагул-Рені-Галац та за межами територіально-адміністративних меж цього регіону,

беручи до уваги спільний досвід, накопичений постачальниками туристичних послуг з регіонів Кагул, Галац і Рені протягом 2021-2023 років, в рамках проведених спільних заходів,

враховуючи можливості та ресурси цих постачальників та визнаючи важливість для розвитку туризму в регіоні Нижнього Дунаю подальшої співпраці та співпраці між цими операторами послуг,

висловлюючи намір об'єднати зусилля для сприяння взаємовигідному міжнародному співробітництву з метою досягнення мети загального розвитку відповідного транскордонного регіону, у тому числі шляхом залучення інвестицій та створення нових робочих місць,

визнаючи можливості, які надає співпраця на основі кластерів щодо можливостей сприяння конкурентоспроможності та соціально-економічного розвитку,

підтримувані Європейським Союзом, який фінансує Проект «Розвиток і просування зеленого туризму в Дунайському секторі басейну Чорного моря (Кагулський район, Республіка Молдова; Ренійська територіальна громада, Україна; Галацький повіт, Румунія)», до завдань якого входить створення туристичного кластеру в транскордонному регіоні

ОГОЛОШУЄМО ПРО СПІЛЬНЕ РІШЕННЯ ПРО СТВОРЕННЯ ТРАНСКОРДОННОГО ТУРИСТИЧНОГО КЛАСТЕРУ «DANUBIUS»

Розділ 1 Місія та мета Меморандуму про співпрацю щодо створення туристичного кластера

1. Метою Меморандуму є встановлення транскордонного партнерства для розвитку туризму в транскордонному регіоні Нижнього Дунаю, таким чином сприяючи підвищенню конкурентоспроможності бізнес-середовища для використання та просування на міжнародний рівень туристичного продукту, характерного для регіону Нижнього Дунаю.
2. Місія транскордонного туристичного кластеру «Danubius» полягає в тому, щоб стати основою для міжнародної співпраці між операторами туристичних послуг у транскордонному регіоні Кагул-Рені-Галац та за межами територіально-адміністративних меж цього регіону, щоб дозволити цим операторам разом використовувати можливості для просування та розвитку сталого транскордонного туризму.
3. Для досягнення місії та досягнення запропонованої мети цей Меморандум призначає членів-засновників кластеру, встановлює цілі кластеру, визначає права та обов'язки членів кластеру та визначає шляхи співпраці в рамках кластеру, кластер та управління його діяльністю.

Розділ 2 Принципи діяльності Транскордонного туристичного кластеру «Danubius»

1. Кластер створюється та здійснює свою діяльність на основі принципів:
 - ▶ свобода асоціацій;
 - ▶ прозорість
 - ▶ законність;
 - ▶ множинність думок і рівні можливості для вираження всіх членів;
 - ▶ вільне вираження думки всіма членами;
 - ▶ незалежність членів;
 - ▶ його аполітичність;
 - ▶ просування спільних інтересів членів у забезпеченні розвитку транскордонного зеленого туризму;
 - ▶ взаємоповага.
2. Кластер користується свободою та незалежністю щодо прийняття рішень (рекомендацій), їх подання та здійснення різноманітних дій виключно в інтересах розвитку та просування транскордонного зеленого туризму.
3. Кластер є вільним у виборі діяльності, форм і методів діяльності та встановленні внутрішньої організаційної структури.

1. Розвиток і просування екотуризму, зеленого туризму, а також інших екологічно чистих форм туризму, включаючи сільський туризм, просування природних і культурних об'єктів, що мають туристичну цінність, і сталий транскордонний розвиток через:
 - а) розроблення та реалізація соціально-економічних програм сталого та екологічно чистого розвитку.
 - б) навчання, виховання та тренування молоді задля розвитку сталого туризму в дусі просування цінностей і цілей Європейського Союзу.
 - в) дії з популяризації елементів традиційної культури, що мають туристичну цінність.
 - г) заходи щодо популяризації елементів природних туристичних атракцій у межах транскордонного туристичного кластеру «Danubius».
 - д) надання консультацій місцевим органам державної влади та суб'єктам господарювання щодо розробки проектів.
2. Задоволення зростаючих потреб у здоровому способу життя, розвитку особистості, умовах праці та відпочинку за допомогою туризму.
3. Сприяння зеленому транскордонному туризму шляхом розробки стратегій для залучення туристів у територіально-адміністративних одиницях Кагул, Рені, Галац, а також в транскордонному регіоні загалом.
4. Залучення інвестицій та зовнішніх коштів у транскордонний регіон Кагул-Рені-Галац шляхом пошуку можливостей фінансування, участі в європейських та міжнародних програмах, написання проектів для спільної користі туристичних операторів у транскордонному регіоні тощо.
5. Передача та поширення передового досвіду між туристичними операторами Румунії, України та Республіки Молдова на рівні транскордонного регіону.
6. Сприяння та взаємна підтримка туристичних операторів Румунії, України та Республіки Молдова з метою загального розвитку туризму на транскордонному регіональному рівні.
7. Для досягнення поставлених цілей Кластер здійснюватиме такі заходи:
 - ▶ транскордонна організація та планування маркетингової діяльності з метою розробки маркетингових програм для сталого просування туристичних атракцій (природних та антропогенних);
 - ▶ ініціювання та/або участь у транскордонних ринкових/маркетингових дослідженнях;
 - ▶ консолідація та розвиток внутрішнього туризму через усі форми екологічно чистого туризму через діяльність, що підтримується маркетингом, і особливо через конкретну рекламну діяльність;
 - ▶ надання підтримки місцевій владі для просування транскордонного зеленого туризму;
 - ▶ розробка стратегій сталого туризму та реалізація програм для підкреслення унікальності туристичних цілей та просування їх у транскордонних рамках та вигодах;
 - ▶ надання консультацій щодо запровадження високих стандартів якості послуг розміщення та відпочинку туристів (реабілітація, модернізація, створення, розширення баз розміщення з відповідним призначенням, наприклад, спеціальних пансіонатів);
 - ▶ здійснення на транскордонному рівні діяльності з просування продуктів сільського туризму та специфічної туристичної та екотуристичної діяльності з метою розвитку місцевого туризму, паралельно з навчанням, через спеціальні заходи місцевої громади для розвитку напрямків екотуризму з ідентичністю;

- ▶ транскордонне співробітництво з факторами у сфері культури, спорту, освіти для валоризації туристичних ресурсів, а також тих, які ще не введені в практику;
- ▶ розвиток транскордонних проектів з національним та міжнародним фінансуванням для розвитку туризму та сталого розвитку місцевостей;
- ▶ ініціювання, виконання та просування проектів, специфічних для діяльності з маркетингу/просування, на місцевому, національному та міжнародному рівнях, які спрямовані на сприяння транскордонному співробітництву та сталому розвитку транскордонного регіону.
- ▶ ініціювання, підтримка та/або організація програм професійного навчання через партнерство у сфері туризму та написання проектів із безповоротним фінансуванням з метою створення транскордонної мережі спеціалістів у сфері маркетингу загалом та сприяння, зокрема написання та реалізація проектів;
- ▶ редагування та розповсюдження рекламних матеріалів (журналів, брошур тощо) з метою просування тих туристичних продуктів, які відрізняються від інших;
- ▶ редагування туристичних путівників тощо;
- ▶ організація та/або участь у семінарах, конференціях, симпозіумах, туристичних ярмарках тощо на міжнародному/транскордонному рівні з метою популяризації природних та антропогенних туристичних атракцій, які надають території її самобутності;
- ▶ започаткування інституційного співробітництва/кооперації, мобільності учасників кластеру, приєднання до внутрішніх, місцевих, зональних організацій тощо. та/або міжнародних, паралельно із залученням коштів, інвесторів, спонсорства тощо, щоб покращити туристичний імідж Республіки Молдова, Румунії та

України та підкреслити елементи ідентичності та, можливо, деякі концентрації туристичних цілей, створення репрезентативного туристичного бренду на регіональному та транскордонному рівнях;

- ▶ участь у заходах, ініційованих на місцевому, національному та міжнародному рівнях, спрямованих на популяризацію туризму;
- ▶ ініціювання та розвиток місцевого та/або регіонального партнерства для залучення коштів, спонсорської допомоги для просування сільського туризму;
- ▶ просування туристичних можливостей у Республіці Молдова, Румунії та Україні та в регіоні шляхом співпраці та/або зв'язку з/з внутрішніми та/або міжнародними органами;
- ▶ будь-яка інша діяльність, що веде до розвитку туризму та сталого розвитку;
- ▶ організація та участь у семінарах, конференціях, зустрічах, тренінгах тощо з метою досягнення статутних цілей шляхом залучення кваліфікованих спеціалістів у пріоритетні напрямки діяльності Кластеру;
- ▶ підвищення якісного рівня пізнавального та інтелектуального потенціалу громадян;
- ▶ редагування та тиражування періодичних видань;
- ▶ надання відповідно до вимог законодавства консультативної допомоги, аналізу, оцінки, моніторингу в усіх галузях та соціально-економічних сферах;
- ▶ розробка, впровадження/реалізація, оцінка та моніторинг різноманітних проектів на місцевому/національному рівні з метою розвитку соціально-економічного та людського потенціалу Республіки Молдова, Румунії та України для досягнення цілей Кластеру.

Розділ 4 Форма організації та співпраці кластера

1. Туристичний кластер у транскордонному регіоні Кагул-Рені-Галац створюється як вільна та відкрита асоціація без статусу юридичної особи. Діяльністю Кластеру керує Рада директорів Кластеру, яка складається з 3 членів, по одному від кожної організації: Громадської асоціації «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» з Республіки Молдова, Громадської асоціації «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» з Румунії та Громадського об'єднання «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» з Ренійської міської територіальної громади, Україна.
2. Загальні збори Кластеру складаються з усіх членів Кластеру та скликаються у разі потреби інтересів Кластеру, але не рідше одного разу на рік для визначення основних напрямків діяльності Кластеру.
3. Загальні збори є правомочними лише за умови присутності 50% плюс один від загальної кількості членів або їхніх представників.

Розділ 5 Члени кластеру

1. Члени-засновники Транскордонного туристичного кластеру «Danubius» : Громадська асоціація «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» з Республіки Молдова, Громадська асоціація «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» з Румунії та Громадська асоціація «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» з України,
2. Усі суб'єкти господарювання, фізичні та інші суб'єкти, які входять до трьох об'єднань, автоматично стають учасниками транскордонного туристичного кластеру «Danubius».
3. Адміністративна рада має право прийняти простою більшістю голосів нових членів кластеру з транскордонного регіону Нижнього Дунаю.
4. Членами кластеру можуть стати як суб'єкти господарювання у сфері туризму, так і фізичні особи, органи місцевого самоврядування, громадські установи, наукові, культурні, освітні тощо. Суб'єкти, які підтверджують відданість меті та місії Кластеру.
5. Учасники кластеру мають право:
 - ▶ мати представництво та обирати своїх представників у Раді Директорів Кластеру,
 - ▶ брати участь у засіданнях Генеральної Асамблеї, сприяючи процесу розробки та затвердження проєктів і стратегій розвитку кластеру,
 - ▶ отримувати користь від діяльності Кластеру шляхом участі в його програмах та заходах.
6. Учасники Кластеру зобов'язані:
 - ▶ брати участь у заходах, організованих Кластером, для просування та розвитку транскордонних туристичних послуг у регіоні Нижнього Дунаю,
 - ▶ сприяти проєктам, що здійснюються для спільної користі розвитку транскордонного зеленого туризму,
 - ▶ підтримувати та сприяти один одному в межах можливостей та в дусі взаємовигідного співробітництва в транскордонному регіоні,
 - ▶ залучення нових учасників до Кластеру.

Розділ 6 Прикінцеві положення

1. Цей Меморандум укладається на необмежений термін
2. Його текст може бути змінений Радою директорів, сформованою з трьох засновників.
3. Кластер має як рекламний інструмент веб-сторінку www.danube-ecotravel.com, створену в рамках проекту «Розвиток і просування зеленого туризму в Дунайському секторі Чорноморського басейну», BSB-817.
4. Румунська версія цього Меморандуму має пріоритет над версією будь-якою іншою мовою.

Підписанти:

Сергій Ренца, Координатор проекту, CR Sahul, виконавчий директор ГО «Транскордонний туристичний кластер «Danubius», Кагульський район, Молдова	Джорджета Белали, Виконавчий директор ГО «Транскордонний туристичний кластер «Danubius» Рені, Україна	Богдан Думітраке Братовяну Виконавчий директор ГО «Транскордонний туристичний кластер «Danubius», повіт Галац, Румунія
Любомир Кір'як, Керівник проекту, виконавчий директор IDIS «Viitorul»	Ліліана Іванова, Координатор проекту Ренійська територіальна громада	Крістіан Мунтеніце, Координатор проекту, Університет «Dunărea de Jos», Галац

Підписано у 8 примірниках, 4 румунською та 4 англійською мовами

Кагул,
2 червня 2023 р